

A LÁTHATATLAN ERŐ HATALMA

1Kor 4, 20

Ez alkalommal nem kívánok arról elmélkedni, hogy az Istenországa megvalósulásában milyen helyet foglal el a beszéd és a cselekedet.

Felfogásom szerint a beszéd az ember egyik legértékesebb kultúrkincse, s meg vagyok győződve, hogy a felolvasott bibliai vers sem a beszédet általában, hanem az üres, képmutatással teljes, cselekedet nélküli beszédet kifogásolja.

Szó nélkül nem volna közlés, következésképp nem léteznék az értelmes élet sem. Gondoljuk csak el, hogy mi minden belefér egy-egy szóba, milyen gazdagságot jelent a beszéd. Mit jelent az első szó, mely elhangzik a gyermek ajkán; vagy amikor édesanyánk iránt érzett szeretetünket megpróbáljuk szavakba önteni; ha nagy örömről vagy fájdalmas panaszunkat nemcsak önmagunknak sírjuk el, de kibeszélhetjük, elpanaszolhatjuk megértő lelki jóbarátainknak is, hogy velünk örvendezzenek vagy velünk érezzenek.

A beszéd szolgálhat arra is, hogy kitarjunk általa a lelkünket valaki előtt, vagy hogy elrejtjük gondolatainkat. Ilyen a képmutató beszéd. Beszéddel lehet vigasztalni, de lehet bántani; lehet lelkesíteni, de lehet gyűlöletet szítani; lehet simogatni, de lehet vágni; lehet könnyet törölni, de lehet könnyet fakasztani; lehet építeni, de lehet rombolni is. Egyetlen szó földindulást válthat ki, melynek nyomában romba dől virágzó élet és kultúra; de köthet békét egyének, népek és nemzetek között s elindítója lehet egy olyan életnek, mely Istenországhoz vezet. De még ebben az esetben sem Istenországa maga a beszéd, legfennebb eszköz annak megvalósításában. S hogy mennyire nem volt az a korinthusi gyülekezet esetében, ahol az üres beszéd, a felfuvalkodottság és gőg uralkodott, bizonyosság Pál apostol komoly figyelmeztetése: „Nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben.”

Pál apostol mondása régen elhangzott. Azóta sok tanítás hangzott el, sokan és sokat tanítottak Istenországról, de az ő figyelmeztetését csaknem mind figyelmen kívül hagyták. S akár meghatározni, akár megvalósítani próbálták ezt az országot, megfeledeztek Jézus feltételéről is, melyet a farizeusoknak adott: „Az Istenországa nem szemmel láthatólag jó el. Sem azt nem mondják: imé itt, vagy imé amott van; mert imé az Istenországa tibennetek van.”

Jézus vallása nem egyéb, mint egy szellemi erő, melynek fejlődése csak a lélek mélységébe való elmerüléstől várható. A hívó ember is csak azáltal juthat közelebb Istenországhoz, ha többet törődik ezzel a lélekkel, s tekintetét befelé irányítja.

A szó, az elmélet azonban építhet is. Annak megélése s a gyakorlati életre való alkalmazása a mi közös feladatunk. A tiéd és az enyém! Itt dől el, hogy az életre vezető szoros és keskeny ösvényt választjuk-e vagy a romlásba vivő, széles és kényelmes utat. Itt nyer értelmet Jézus komoly figyelmeztetése: „Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.”

Isten akaratá pedig az, testvéreim, hogy napról napra jobbak, igazabbak, becsületesebbek, Őt és az embert önzetlenül szolgálók legyünk, s ugyanakkor igyekezzünk gyermekeivé válni, vele kapcsolatot teremteni s országa megvalósításán lankadatlan akarattal munkálkodni. Istenországa erő, mely mibennünk van. Olyan erő, mely állandóan munkál láthatatlanul, s szüntelen arra sarkall és figyelmeztet, hogy az életben felemelő célok lobognak, komoly elhatározások, nemes erők izzanak. E célokat elérni, az elhatározásokat megvalósítani, az erőket felszabaduláshoz és kibontakozáshoz segíteni legszentebb emberi kötelességünk. Istenországaért dolgozni kell. Istenországa akarni és szeretni kell. — „Mert nem beszédben áll az Istenországa, hanem erőben.”

Az ember kezdettől fogva erőre törekszik, mert a gyengeség nagy nyomorúság. Miért tanul a tudatlan? Miért akar nagy lenni a gyermek, erős a gyenge, fiatal az öreg? Miért akar meggyógyulni a beteg? Miért keres társakat, ki egyedül van? Mert mind-mind erőre törekszünk. Az emberi elme évezredek alkotásai kézzel foghatóan és szemmel láthatóan bizonyítja ezt a soha meg nem szűnő törekvést. Milyen nagy ma az ember, de még a gyermek is, s mégis mintha valami hiányoznék az életünkből. Sokszor azt hisszük és úgy látjuk, hogy nincs és nem is lehet benne Istenországa a mi életünkben. Elfelejtjük, hogy az nem szemmel lát-

hatólag jő el, hogy nem beszéd, hanem erő az. Mert kérdezem én, hogy nagyra nőhetne-e a gyermek a szülői szeretet ereje nélkül? Meggyógyulhatna-e a beteg a hűséges, gondoskodó lelki ápolás nélkül, még akkor is, ha a világ legjobb orvosa írja elő számára az orvosságokat? Mi értelme volna mindennek, „ha minden gondolat alján” nem lenne ott Isten mint a gondolkodás végső határa s mint láthatatlanul, de állandóan működő és ható erő, mely felemeli a lecsüggedt fejeket, munkába lendíti a lankadó karokat, megegyenesíti a meghajlott életeket s mely újra és újra imádságra, hálaadásra hívja a fásult lelkeket?

„Mert nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben” — tanítja Pál apostol. De vajon minden erőben benne van-e Istenországa? Hiszen az erő az ember életében nemegyszer mint pusztító, romboló tényező jelentkezett, akárcsak a szó. Gondoljunk csak azokra a hatalmas erőkre, melyek a háború idején jelentkeztek. Gondoljunk az erős és gyenge harcára, a technika és tudomány legújabb vívmányaira, az atom és társaira, melyek a fejlődés szolgálatába állítva áldásosak lehetnének, de amelyek ma még rettegésben tartják az egész világot. Hát ezekben áll az Istenországa? Nem. Az az erő, melyre Pál apostol hivatkozik, tartalmában, természetében és hatásában egyaránt különbözik a fentiektől. Vele csak építeni, gyógyítani és simogatni lehet. Leírni, megfogalmazni éppen olyan nehéz, mint helyesen fogni fel Istent és az Ő országát. De benne van az emberben, lénye legmélyén, mint szunnyadó parázs vagy mint alig lobogó fáklyaláng, hogy célt és értelmet adjon küzdelmének. Látni nem lehet, és mégis létezik; megfoghatatlan, de maga megragad, foglyul ejt embermilliókat. Mi ez az erő? Muraközi Gyulának van egy verse, mely megkapóan adja meg erre a feleletet. A gyermek, tisztázni akarván önmaga számára az erős és az erős ember fogalmát, kérdések sorozatát teszi fel édesapjának. A tragikus tapasztalatból fakadó választ így lehet összegezni: A nyers erő, a hősiesség, a hatalom fölé nő az áldozatot vállaló és hordozó édesanyai szeretet, mint a legnagyobb erő.

Ez csak egy példa, de elég arra, hogy meggyőzzön minket a szeretet minden akadályt ledöntő, gyűlöletet elhallgattató, bánatot megvigasztaló csodálatos erejéről. Ebben áll az Istennek országa. A beszéd megindíthat tömegeket, lázba hozhat embereket, de ha nincs meg benne az a mély isteni erő, mely cselekedetre, segítségre, gyógyításra sarkall, csak beszéd marad örökre.

Ha elgondoljuk, hogy Korinthus milyen fontos pontja volt az akkori világnak; ha figyelembe vesszük, hogy mint Nyugat és Kelet egyik találkozási pontján megalakult keresztény gyülekezet milyen jelentőséggel bírt, megértjük a nagy misszionárius aggodalommal tele figyelmeztetését: vigyázatok korinthusiak, „mert nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben”.

Vajon tudod-e, akárcsak Korinthus a Pál idejében, hogy te is központja vagy ma a kereszténységnek? Hogy rajtad is áll vagy bukik az eszme, mit ez a közösség képvisel? Él-e benned az a csodálatos életerő, mely a szenvedések és megpróbáltatások kereszttüzeiben is szüntelen hirdeti, hogy van értelme és célja életednek? Fakadnak-e lelkedben nemes gondolatok és elhatározások, hogy cselekvő polgára leszel Istenországának: a szeretet, jóság, békesség és gyógyulás evangéliumának? Ha igen, akkor benned is, a te jóra igyekvő szándékaidban, gondolataidat, terveidet és céljaidat irányító erőben ott van az Istenországa. Csak arra vigyázz, hogy míg magad körül a fizikai világot és a benne működő erőt növekedni látod, önmagában is állandóan éleszd az isteni szikrát, hogy annak birtokában emberibb életet varázzolj a földre. Ugye, tudod, hogy milyen rossz érzés, ha azt tapasztalod, hogy fogynak erőid? Ha betegség, fájdalom, szenvedés vesz körül? De mindennél rosszabb érzés, ha a lelked erejét veszíted el. Vigyázz hát lelked szereteterejére, mert ma is ebben áll az Istenországa. Ámen.

TÖRÖK ARON

A BOLDOG HÁZASSÁG TITKA

Józs 1, 8b

Midőn megállok előttetek, hogy egyházi megáldásban részesítsek, úgy érzem, hogy igen komoly feladat vár reám. Nézlek titeket, s az örök családra gondolok, mely a történelem folyamán, a társadalom sejtjeként, érdekes úton és módon jutott el kezdetleges állapotától mai formájáig, hogy kultúrtörténeti ténye-